

AXEL HOLVOET, ROLANDAS MIKULSKAS, RED.
GRAMATINIŲ FUNKCIJŲ TYRIMAI

Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2005, 199 p., ISBN 9986-668-85-9
(Lietuvių kalbos gramatikos darbai, 3.)

Trečiajame *Lietuvių kalbos gramatikos darbų* rinkinyje siekiama aptarti lietuvių kalbos sakinio sandaros vienetų, paprastai žymimus sakinio dalių terminais, ir spręsti su jų apibrėžimais susijusias problemas. Tie vienetai nagrinėjami atskiruose straipsniuose, parengtuose darbo vadovo Axelio Holvoeto su keliais talkininkais. Septyni rinkinio straipsniai parašyti pagal bendrą planą ir juos galima laikyti vientiso darbo skyriais.

Susipažinus su šiuo rinkiniu ir darbo vadovo papildomomis pastabomis (Holvoet 2005) darosi aiškesnė numatyto parengti lietuvių kalbos sintaksės aprašo koncepcija. Gramatinės funkcijos, knygoje aptartos su plačia dabartinės kalbotyros teorinių darbų perspektyva, turi fundamentalią reikšmę sakinio sandaros tyrimui. Čia pateikta daug naujų sprendimų, kurie lietuvių kalbos tyrinėtojų turėtų būti nuodugniai ir visapusiškai apsvarstyti.

Knyga pradedama skyriumi apie sintaksinę priklausomybę. Jame toliau plėtojama pirmajame *Lietuvių kalbos gramatikos darbų* rinkinyje išdėstyta pažiūra į du sintaksinių ryšių tipus – valdymą ir modifikavimą. Parodytas skirtingas tų tipų vaidmuo sakinio loginėje (predikato ir argumentų) struktūroje. Atkreiptas dėmesys į nevienodą semantinę pagrindinio ir priklausomojo dėmens funkciją junginyje. Sintaksiškai priklausomas dėmuo tam tikrais atvejais gali sudaryti junginio semantines prielaidas, t. y. eiti semantiniu funktoriumi. Pavyzdžiui, junginyje *graži gėlė* semantiniu funktoriumi eina priklausomasis dėmuo *graži*, modifikuojantis pagrindinį dėmenį *gėlė*. Atsižvelgiant į semantiką siūloma skirti du sintaksinių ryšių potipius: specifikuojimą ir determinavimą. Pirmojo potipio junginių pagrindinis dėmuo esti semantiškai nepilnareikšmis (pavyzdžiui, veiksmažodis *gali* junginyje *gali lyti*), antrojo potipio junginiuose semantiškai nepilnareikšmis esti priklausomasis dėmuo – rodomasis įvardis (*ta kepurė*). Apskritai šiame skyriuje sintaksiniai ryšiai aiškiai diferencijuoti nuo sakinio loginės ir semantinės struktūros vienetų ir pateiktas geras skirtingų lygmenų santykio analizės pavyzdys.

Pagal valdymą arba modifikavimą skiriami papildiniai nuo aplinkybių. Valdomi priklausomieji dėmenys laikomi papildiniais, o modifikuojantieji – aplinkybėmis. Tačiau veiksnį ir tiesioginį papildinį siūloma apibrėžti jau kitu pagrindu. Antrajame knygos skyriuje, kuriame aptariamos šios funkcijos, teigiama, kad veiksnio ir tiesioginio papildinio sąvokų negalima suformuluoti remiantis vien tik sintaksiniais ryšiais. „Apibūdinant šias sąvokas dažnai atsižvelgiama į sintaksines, morfosintaksines ir semantines savybes“ (63–64). Svarbiausiais veiksnio ir tiesioginio papildinio požymiais laikoma raiška gramatiniais (resp. struktūriniais) vardininko ir galininko linksniais, kurie priešinami vienas kitam tranzityvinio sakinio struktūroje ir pagal dalyvavimą sintaksiniuose procesuose turi aukščiausią vietą linksnių „prieinamumo“ (accessibility) hierarchijoje.

Vardininką ar galininką sintaksiškai atitinka ir tik semantiškai keičia „ant viršaus užrašytas semantinis linksnis – neapibrėžto kiekio ar neiginio kilmininkas, plg.: *Atėjo svečiai / svečių; Skaičiau tą straipsnį / neskaičiau to straipsnio* (53). Toks kilmininkas suponuoja vardininko ar galininko funkciją. Tai tikslus pastebėjimas. Kad kilmininkas čia turi tiesioginio papildinio

funkciją, patvirtina ir santykis su vardininku pasyvinėje konstrukcijoje, plg. *mano skaitytas / neskaitytas straipsnis*. Tačiau kilmininkas, valdomas veiksmažodžių *laukti, prašyti, reikalauti*, ir naudininkas, valdomas *padėti, vadovauti*, autorių jau nebelaikomi tiesioginiais papildiniais kaip „neatitinkantys struktūrinio linksnio kriterijaus“ (60). Čia jau neatsižvelgiama į tai, kad šie linksniai taip pat santykiauja su vardininku pasyvinėse konstrukcijose, plg. *Jis buvo laukiamas / prašomas / padedamas / vadovaujamas / bijomas*. Linksno forma laikoma tokiau svarbiu veiksnio ar tiesioginio papildinio požymiu, kad net daroma išvada, jog veiksniai „nuo papildinių skiriasi ne sintaksiškai, o morfosintaksiškai“ (137).

Intranzityviniuose sakiniuose, kurie aptariami šeštame rinkinio skyriuje, veiksnio priešpriešos tiesioginiam papildiniui nėra, tad manoma, jog „intranzityvinio veiksnio kategorija yra funkciškai labai neapibrėžta“ (160). Tik lokatyviniuose sakiniuose (pvz.: *Sąsiuvinis yra stalčiuje*) „vardininkas yra prototipinis veiksnys, kuris sutampa su nežymėta tema. Egzistencinių sakinių atveju veiksnys ir nežymėtoji tema nesutampa“ (145), plg. *Stalčiuje yra sąsiuvinis*. Vis dėlto ir intranzityviniuose sakiniuose veiksnį siūloma skirti pagal formaliuosius požymius (146), taigi pirmiausia pagal vardininko linksnį.

Papildinio santykiai su aplinkybėmis nagrinėjami trečiame ir ketvirtame skyriuose. Juose daug dėmesio kreipiamas į tų vienetų skirtingą vaidmenį sakinio loginėje struktūroje. Papildinys esti predikato argumentu, o aplinkybė į predikacijos sudetį neįeina, funkcionuoja kaip antrinis predikatas. Tuo remiantis aplinkybe, o ne papildiniu siūloma laikyti instrumentinės reikšmės įnagininką ar prielinksno su konstrukciją. Kadangi vietą reiškiančios konstrukcijos su judėjimo krypties veiksmažodžiais, vad. dinaminiai lokatyvai, „negali būti suvokiami kaip papildoma predikacija“ (73), jos skiriamos prie papildinių, pvz.: *Jis nuvažiavo į miestą; Jis išėmė (laišką) iš kišenės*. Kitaip žiūrima į vietos reikšmės konstrukcijas su veiksmažodžiu *būti*, įeinančias į pagrindinį lokatyvinių sakinių predikatą, pvz.: *Namas yra prie ežero*. Nors konstrukcija *prie ežero* čia sintaksiškai būtina (taigi pagal teikiamą sintaksinio ryšio kriterijų turėtų būti papildinys), dėl semantinių motyvų ji laikoma „būtinuoju modifikatoriumi“, o jos funkcijai nusakyti siūlomas akivaizdžiai prieštaringas *būtinosis aplinkybes* terminas (74–78). Laikyti tokias konstrukcijas valdomomis autoriams trukdo tai, kad veiksmažodis *būti* dėl savo reikšmės nereikalauja tam tikro apibrėžto papildymo, jo „sintaksiniai reikalavimai yra gana neapibrėžti“ (75). Tačiau vardažodis, siejamas su tuo pačiu jungtimi einančiu ir tuos pačius „neapibrėžtus reikalavimus“ turinčiu veiksmažodžiu (pvz.: *Jonas yra linksmas / mokytojas*), jau drąsiai laikomas „veiksmažodžio valdiniu, panašiai kaip veiksnys arba papildinys“ (80).

Remiantis logine ir semantine predikacijos struktūra aiškinamos ir su tariniu siejamų naudininkų funkcijos. Kai pagal veiksmažodžio reikšmę naudininkas gali būti laikomas predikato argumentu, jis skiriamas prie papildinių (*Jonas padovanojo Onutei gėlių*), kai negali – prie aplinkybių (*Jonas atnešė Onutei vyno*). Tuo tarpu savybinis naudininkas kartu su jo žymimos visumos dalį reiškiančiu galininku (pvz.: *Vaikai pabučiavo senelei ranką*), autorių nuomone, sudaro lyg suskaidytą argumentą; ar toks naudininkas laikytinas papildinio dalimi, nepasakyta. Papildiniu nevadinamas lėmėjo naudininkas (*dativus iudicantis*), matyt, skiriamas prie aplinkybių.

Aplinkybės, modifikuojančios sakinius, vadinamos sakinio aplinkybėmis. Jas atskirti nuo aplinkybių, siejamų su tariniu, daugeliu atvejų sunku, nes tarinys atstovauja sakiniui. Matyt, todėl tarp sakinio aplinkybių daugiausia minimi modaliniai, ypač įterptiniai, žodžiai bei žodžių junginiai (*turbūt, deja, laimei, be abejo* ir pan.). Čia galima pridurti, kad ir jie tam

tikrais atvejais siejami su atskiromis sakinio dalimis, pvz.: *Prie namų augo didelė, tik, deja, kreiva liepa.*

Penktame skyriuje aptariami predikatyvai, kurių skiriamos trys grupės: pirminiai (jungties) predikatyvai, reiškiantys pagrindinę predikaciją (*Jonas yra linksmas*), laisvieji antriniai predikatyvai, reiškiantys papildomą predikaciją (*Jonas grįžo linksmas*), ir būtinieji antriniai predikatyvai, reiškiantys antrinę predikaciją kaip pagrindinės predikacijos argumentą (*Jonas apsimetė linksmas*). Pagal sintaksinius ryšius laisvieji predikatyvai atitinka vad. modifikatorius, o būtinieji – valdinius, bet nei prie aplinkybių, nei prie papildinių neskiriami. Predikatyvai laikomi atskira žodžių sintaksine klase, kuri apibrėžta taip: „Predikatyvas yra predikatiškai vartojamas, bet sintaksiškai nuo veiksmažodžio priklausomas vardažodis“ (121). Pasak autorių, laisvieji predikatyvai skiriasi nuo aplinkybių tik raiška vardažodžių linksniais, „skirtumas yra ne sintaksinis, o kategorinis ir morfosintaksinis“ (123).

Daugelyje knygos vietų nurodyta, kad autorių teikiami požiūriai skiriasi nuo „tradicinės gramatikos“. Tas terminas nevienareikšmis. Amerikoje taip dažnai vadinama distribucinė (L. Bloomfieldo, C. C. Frieso ir kt.) analize, Europoje – K. P. Beckerio XIX a. išpopuliarintas sakinio dalių aprašymo būdas jungiant reikšmės ir formos požymius, Lietuvoje – Jablonskio darbais pagrįstos mokyklų gramatikos. Rinkinio autoriai „tradicinės gramatikos“ terminą vartoja ypatingai: juo vadina visus lietuvių kalbos gramatikos aprašus ir tyrimus iki 2003 m., kai pasirodė *Sintaksinių ryšių tyrimai*. Iš tikrųjų tokios vientisos krypties nėra. Gramatinės minties raida Lietuvoje buvo ilga, įvairi ir sudėtinga. Ypač intensyviai lietuvių kalbos gramatinė sandara buvo tirama pastaraisiais XX a. dešimtmečiais. Tuose tyrimuose ir jų pagrindu parengtuose aprašuose buvo stengtasi kuo nuosekliau apibrėžti gramatinės klases bei kategorijas, aiškiai diferencijuoti sintaksinės, loginės, semantinės ir pragmatinės analizės lygmenis ir tų lygmenų vienetus. Tolesnių žingsnių ta kryptimi buvo galima pastebėti ir pirmajame *Lietuvių kalbos gramatikos darbų* rinkinyje – tai pozityvūs siūlymai aiškiau skirti sintaksinius ryšius nuo jų raiškos būdų ir rodiklių, atsisakyti formalaus požiūrio į valdymo skirtumą nuo šliejimo ir pan. (plg. aut. 2005). Tačiau trečiajame rinkinyje skirti ir apibrėžti sakinio sandaros vienetus vienodais pagrindais atsisakyta.

Kaip jau buvo minėta, veiksnio ir tiesioginio papildinio skiriamaisiais požymiais autoriai laiko raišką gramatiniais (resp. struktūriniais) linksniais – vardininku ir galininku. Papildinys ir aplinkybė skiriami pagal sintaksinius ryšius. Predikatyvai – vėl nauju pagrindu: pagal predikatinę vartoseną ir raišką vardažodžių linksniais, priklausomais nuo veiksmažodžio.

Toks kriterijų įvairavimas neišvengiamai kelia prieštaravimų. Pavyzdžiui, pagal teikiamą sintaksinio ryšio sampratą veiksnys turėtų būti laikomas vienu iš papildinių, o tiesioginis papildinys – irgi papildinių poklasiu. Taip pat prie papildinių turėtų būti skiriami ir vad. pirminiai predikatyvai, kuriuos autoriai laiko veiksmažodžio *būti* valdiniais. Sintaksinis nebūtinumas pripažįstamas skiriamuoju aplinkybių požymiu, bet čia pat kalbama apie būtinąsias aplinkybes sakiniuose su jungtimi. Akivaizdus kategorijų susikryžiuavimas kyla iš aprašo principų, o ne iš pačios kalbos ypatybių.

Apibrėžti sakinio sandaros vienetus vienodu pagrindu autoriams trukdė sintaksinių ryšių sampratos apribojimas valdymu ir modifikavimu, iškeltais į aukščiausią klasifikacijos rangą. Valdymas čia atitinka tam, kas iki šiol buvo vadinama būtinuoju prijungimu, o modifikavimas – nebūtinuoju prijungimu (plg. ⁴DLKG 430). Pasirinkus tokią plačią valdymo ir modifikavimo sampratą valdymu tenka laikyti tarinio ryšį ir su tiesioginiu papildiniu, ir su

veiksniu, ir su būtinuoju predikatyvu. Tų ryšių sintaksiniai skirtumai lieka neatskleisti, ir autoriams norom nenorom tenka ieškoti kitų kriterijų.

Pastarojo meto lietuvių kalbos sintaksės aprašuose vienodas sakinio dalių skirstymo pagrindas buvo išlaikomas diferencijuojant sintaksinius ryšius pagal jų kryptingumą (vienpusis – dvipusis priklausymas) ir vienalybę ar dvilybę pobūdį, o valdymą nuo šliejimo skiriant žemesnėje – viopusio priklausymo – pakopoje (plg. Valeckienė 1998: 18–22; Labutis 1998: 26–29; ⁴DLKG 478–482). Kad minėti ryšio tipai yra sintaksiniai, o ne morfologiniai, semantiniai ar kitokie, turbūt nėra reikalo įrodinėti. Toks požiūris į sintaksinius ryšius autorių *a priori* atmetamas kažkodėl manant, jog dvilypio sintaksinio ryšio ir tarpusavio sąsajos (resp. dvipusio priklausymo) sąvoka „yra nereikalinga ir atsirado painiojant sintaksinius ir morfosintaksinius reiškinius“ (24, 64, plg. dar 123). Iš tikrųjų jokio painiojimo čia nėra, yra akivaizdus faktas, kad sintaksiniai ryšiai, taigi ir tarpusavio sąsaja, turi tam tikrus morfosintaksinius rodiklius.

Morfosintaksinių rodiklių vaidmuo ne sykį nurodytas kalbant apie valdymą, pvz.: „Morfosintaksinį valdymą galima laikyti sintaksinio valdymo rodikliu. Jeigu vienas žodis primeta kitam linksnio formą, tai greičiausiai tarp jų yra sintaksinis ryšys“ (19). Panašiai apibrežtas derinimo rodiklių vaidmuo pirmajame *Lietuvių kalbos gramatikos darbų* rinkinyje: „vieno žodžio formos derinimas su kito žodžio forma atspindi sintaksinį ryšį tarp dviejų žodžių“ (Semenienė 2003: 38). Trečiajame rinkinyje jau teigiama kitaip: „derinimas... sintaksinio ryšio nesuponuoja“ (28); „derinimas gali, bet nebūtinai turi būti sintaksinio ryšio rodiklis“ (29). Panašiai rašoma ir darbo vadovo pastabose: „tarpusavio sąsajos ir dvilypio sintaksinio ryšio sąvokos remiasi klaidinga prielaida, kad derinimas yra sintaksinis ryšys, arba suponuoja sintaksinį ryšį“ (Holvoet 2005: 153–159). Keistai sujungti teiginiai apie sintaksinio ryšio buvimą ir jo suponavimą turi visiškai skirtingas reikšmes: derinimas suponuoja (tiksliau – rodo) sintaksinį ryšį tarp sakinio vienetų, bet anaip tol nėra sintaksinis ryšys ar ryšio tipas.

Atsisakius laikyti derinimą sintaksinio ryšio rodikliu, bandoma paneigti ir patį sintaksinį ryšį tarp papildinio ir tarininio pažyminio (predikatyvo) tokiuose sakiniuose kaip *Jis parvertė brolių aukštiekninką* (28) arba *Mačiau jį linksmą* (129), plg.: *Parvertė brolius aukštiekninkus; Mačiau juos linksmus*. Tačiau kitoje vietoje jau siūloma „sieti antrinio predikatyvo terminą būtent su atitinkamus morfosintaksinius požymius turinčiais (t. y. derinamais – V. A.) antriniais predikatais“ (126). Aptariant sakinius *Mes žaidžiame su kamuoliu* ir *Vaikai žaidžia su kamuoliu* apie veiksnio (*mes; vaikai*) ryšį su tariniu (*žaidžiame; žaidžia*) pasakyta dar aiškiau: vardininko „sintaksinis ryšys su veiksmažodžiu formaliai reiškiamas dviem morfosintaksiniais rodikliais – linksnio valdymu ir derinimu“ (24). Taigi konstatuojamas abipusis sintaksinis ryšys, kai nuo pagrindinio dėmens – veiksmažodžio – priklausomas dėmuo – vardažodis ar įvardis – lemia derinamą pagrindinio dėmens skaičiaus formą. Toks ryšys paprastai ir vadinamas tarpusavio sąsaja (resp. kondominacija).

Kriterijai, pagal kuriuos autoriai bando apibrežti sakinio sandaros vienetus, ne tik įvairuoja, bet ir priklauso skirtingiems analizės lygmenims. Pagal sintaksinio ir morfosintaksinio lygmenų požymius apibrežiami papildinys, aplinkybės, veiksnys ir tiesioginis papildinys. Predikatyvai nuo kitų vienetų atribojami ir toliau subklasifikuojami remiantis predikatų logika. Naudininko formos papildiniai nuo aplinkybių skiriami atsižvelgiant į argumento ar papildomo predikato vaidmenį. Predikatu paprastai vadinamas tarinys kaip sakinio sintaksinis centras. Vėl kitu – semantiniu – kriterijumi vadovaujamasi skiriant prie aplinkybių

sintaksiškai būtinas prielinksnių konstrukcijas, turinčias vietos reikšmę (75–77). Taip pat dėl semantinių motyvų vietos ar laiko leksinės reikšmės turintys daiktavardžių vardininkai tokiuose sakiniuose kaip *Tolimas kelias nueitas; Jau visa diena išlaukta* laikomi „tarpine kategorija tarp aplinkybių ir veiksmų“ (58), nors aiškia veiksnio funkciją čia rodo pačių autorių pripažįstami sintaksiniai požymiai – visų pirma santykis su aktyvinės konstrukcijos tiesioginio papildinio galininku (*Nuejau tolimą kelią; Išlaukiau visą dieną*), virstančiu kilmininku atitinkamoje konstrukcijoje su neiginiu (*Nenuėjo tolimo kelio; Neišlaukė dienos*). Siūloma vadovautis ir aktualiąją sakinio skaidą, pavyzdžiui, laikyti veiksmu pagrindinės nežymėtos sakinio temos gramatinimo rezultata (62–63), nors lietuvių kalbos duomenys aktualiosios sakinio skaidos vienetų (temos, remos) tiesioginės koreliacijos su sintaksiniais vienetais (tariniu, veiksmu, papildiniu ir kt.) nepatvirtina.

Predikatų logikos, semantikos, aktualiosios sakinio skaidos kriterijų naudojimą sintaksiniams vienetais identifikuoti autoriai pateikia kaip „prototipinę gramatinių funkcijų apibrėžimo būdą“ (49). Remiamasi Keenano (1976) siūlymu apibrėžti sakinio subjektą pagal ištisą pluoštą formalių, sintaksinių, semantinių ir pragmatinių požymių ir visus tuos požymius turinčius žodžius laikyti kategorijos prototipais, o kitus (kuriems būdingi tik kai kurie požymiai) – periferiniais atvejais. Tas būdas, plačiai diskutuotas praeito amžiaus aštuntame dešimtmetyje, ligi šiol naudojamas kalbų tipologijoje, kai norima parodyti tam tikrų sakinio dalies požymių koreliacijos skirtumus įvairiose kalbose. Taikyti jį lietuvių kalbos sintaksės aprašui buvo atsisakyta, nes apibrėžus sakinio sandaros vienetus pagal skirtingiems lygmenims būdingus požymius tolesnė tų vienetų reikšmės ir vartosenos analize neišvengiamai atvestų į ydingą ratą (plg. aut. 1984: 13–14). Pavyzdžiui, jeigu veiksnį apibrėšime pagal sintaksinius požymius, toliau galėsime nuosekliai apibūdinti jo vietą predikatinėje sakinio struktūroje, aprašyti jo semantines funkcijas, nustatyti, kuriuose sakiniuose jis eina tema ar rema ir pan. Galima sėkmingai aprašyti sakinio sandarą ir einant priešingu keliu: nustatyti, kuriais sintaksiniais vienetais realizuojama sakinio predikatinė struktūra, kaip reiškiami semantiniai vaidmenys (agentas, pacientas, instrumentas ir kt.). Tačiau jei bandysime apibrėžti sintaksinius vienetus ir pagal formą, ir pagal semantinę funkciją, ir pagal vaidmenį predikatinėje sakinio struktūroje ar aktualiojoje skaidoje (arba vienas sakinio dalis pagal vieno, kitas pagal kito lygmens požymius), nuosekliai aprašyti sakinio sandarą bus labai sunku.

Kalbos kategorijos turi lauko struktūrą, kuri daugeliu atvejų leidžia išskirti kategorijos centrą (resp. prototipą) ir periferiją. Tuo remiantis galima konstatuoti, pavyzdžiui, kad veiksnio būdinga (resp. prototipinė) forma yra daiktavardžio ar įvardžio vardininkas, o aplinkybės –rieveiksmis. Tačiau tai anaipol neverčia atsisakyti tikslios pačių kategorijų diferenciacijos ir „susitaikyti su mintimi, jog ir kalbamų sintaksinių kategorijų apibrėžimai nebus pakankamai griežti“ (51). Priešingai, pats tiriamo objekto – kalbos sistemos – sudėtingumas ir daugiaplaniskumas reikalauja tikslų tyrimo priemonių – aiškiai apibrėžtų sąvokų kiekviename analizės lygmenyje. Su tuo sutinka ir Holvoetas (2005: 160): „svarbiausia, kad tyrėjo naudojami įrankiai būtų aštrūs“. Gramatikos aprašas turėtų ne tik teikti naujų pažiūrų į kalbos sistemos reiškinius, bet modeliuoti tą sistemą pagal diferencijuotus kriterijus ir aiškius metodinius principus. Tam trukdo minėtas analizės lygmenų susikryžiuojimas, apytiksliai ar „kompleksiniai“ pagrindinių gramatinių funkcijų apibrėžimai. Tad reikia pritarti pačių autorių nuomonei, kad „su minėtų funkcijų apibrėžimu bei aprašu susijusių problemų jiems nepavyko patenkinamai išspręsti“ (8). Tikekimės, kad tai pavyks padaryti ateityje.

LITERATŪRA

- AMBRAZAS, V. 1986: Lietuvių kalbos sakinio sintaksinės ir semantines struktūros vienetai. *Lietuvių kalbotyros klausimai* 25, 4–44.
- AMBRAZAS, V. 2005: Rec. Holvoet A., Judžentis A. (red.). *Sintaksinių ryšių tyrimai*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas. *Acta Linguistica Lithuanica* 52, 167–170.
- HOLVOET, A. 2005: Del sintaksinių ryšių skirstymo. *Acta Linguistica Lithuanica* 52, 157–161.
- KEENAN, E., L. 1976: Towards a universal definition of “subject”. Li, Ch., ed., *Subject and Topic*, New York: Academic Press, 303–333.
- LABUTIS, V. 1998: *Lietuvių kalbos sintaksė*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- SEMĖNIENĖ, L. 2003: Būdvardžio derinimas. Holvoet A., Judžentis A. (red.). *Sintaksinių ryšių tyrimai*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 37–66.
- VALECKIENĖ, A. 1998: *Funkcinė lietuvių kalbos gramatika*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.

Vytautas Ambrazas

Lietuvių kalbos institutas

P. Vileišio g. 5, 10308 Vilnius, Lietuva